

5. AFANASZ'EV, E.V. – MAHOTENKO, Ju.A.: Informirovanie rukovodjascih rabotnikov. (A vezető dolgozók tájékoztatása.) Moszkva, 1971. Insztitut Elektronika.
6. MAHOTENKO, Ju. – CSISZTJAKOV, V.M.: Metodü i formü informacionnogo obeszcpecsenija NIR i OKR. (A vezetők tudományos információ iránti igényének kielégítésének módszerei és formái.) Moszkva, 1970. Insztitut Elektronika.
7. KUZNECOV, O.A. – LJA, A.N.: Informacionnue szisztemü dlja rukovoditelej. (Tájékoztatói rendszerek vezetői számára.) Moszkva, 1973. Ékonómika.
8. SEHURIN, D.E. – NELEPEC, V.V.: Principü differenciacii form udovletvorenija informacionnüh potrebnosztej razlicsnüh kategorij rabotnikov NII. (Alapelvek a tudományos kutatásban dolgozók különféle kategóriáinak információszükségeit kielégítő formák differenciálásához.) = NTI. 1. Szer. 1970. 2. sz. p. 15–18.
9. BURÜJ-SMAR'JAN, O.E. – MOROZOVA, K.N.: Szisztema informacionnogo obszluzsivaniija rukovodjascih kadrov. (A vezető káderek információellátásának rendszere.) = NTI. 1. Szer. 1973. 2. sz. p. 3–8.
10. ZUJUSZ, I.: Zadaci informatiki v upravljenii. (Az informatika feladatai az irányításban.) /Mezsdunarodnüh szimpozium sztran-cslenov SzÉV. Teoreticeszkie osznovü informacii./ Moszkva, 1970. VINITI.
11. ZJABREV, V.A.: Szisztema komplekszogo udovletvorenija informacionnüh potrebnosztej v naucsno-proizvodsztvennom ob"edinenii. (Az információszükségletek komplex kielégítésének rendszere egy tudományos-termelési egységben.) = NTI. 1. Szer. 1973. 10. sz. p. 25–31.
12. ZSDANOVA, G.Sz. – KOLOBRODOVA, E.Sz. – POLUSKIN, V.A. – CSERNÜJ, A.I.: Szlovar terminov po informatike na ruszszkom i anglijszkom jazükah. (Az informatikai terminológia orosz-angol szótára.) Moszkva, 1971. Nauka.

/Naucsno-Tehnicsezskaja Informacija, 1. Szer. 1975. 4. sz. p. 17–21./

Fordította:
Futala Tibor

A csehszlovák szakmai információs rendszer fejlesztési programja a hatodik ötéves tervben (1976–1980)

Az állam információs politikai programjának köszönhetően, 1971 és 1975 között kialakultak a csehszlovák szakmai információs rendszer komplex rendszerré történő fejlesztésének *reális előfeltételei*. A komplex-szététel eszköze a korszerű számítógépi, távközlési és reprográfiai technika és az információk gyűjtésének, feltárásának és tárolásának e technika alapján való egységesítése.

Az 1976 és 1980 között megvalósítandó hatodik ötéves tervben a szakmai információs rendszernek az

eddig meghatározott irányban kell *tovább fejlődnie*. Ennek biztosítéka, hogy a fejlesztés továbbra is az állam információs politikai programjának, illetve a vele koordinált tárca szintű fejlesztési programoknak a része maradjon.

A hatodik ötéves terv rendszerfejlesztési céljai konkrétan a következők:

1. Az országosan egységes és integrált szakmai információs rendszer megteremtése, ami azt jelenti, hogy
 - ki kell dolgozni és realizálni kell az ágazati, szakmai, szakosított és irányítási jellegű fejlesztési tervek egész sorát;
 - ki kell építeni a rendszer korszerű technikai bázisát;
 - az irányítás központi, középső és vállalati szférájában a szükségletek szerint differenciált információszolgáltatásokat kell biztosítani;
 - irányelvek, módszertani segédletek és szabványok közzétételével technológiailag is egységesíteni kell a rendszert;
 - új algoritmusok és programok kifejlesztésével meg kell alapozni a szakmai információs rendszer, az irányítás és az egyéb információs rendszerek összekapcsolását.
2. A szakmai tájékoztatás egyes részrendszereinek bekapcsolása a moszkvai Központ által fejlesztett nemzetközi szakosított rendszerekbe.
3. A csehszlovák és a szovjet tájékoztatási rendszer összekapcsolása minden jelentős ágazatban (gépipar, kohászat, elektrotechnika, vegyipar, építőipar, egészségügy) és a legfontosabb szakosított rendszereket (pl. befejezett kutatási jelentések) illetően.

/Československá Informatika, 17. k. 6. sz. 1975. p. 161–166./

Futala Tibor

A Journal of the American Chemical Society közleményeinek idézettségéről

A JACS (*Journal of the American Chemical Society*) 1965. évi első négy számában publikált 222 cikk – nagyobb tanulmányok és kisebb közlemények – idézettségét a *Science Citation Index 1965–1969. 5 éves kumulációja* és az 1970. évi kötet alapján elemezték. A 222 cikket a fenti periódusban 5526 alkalommal idézték. 6 év alatt az egy cikkre eső átlag 24,9, évente pedig 4,15. Más metszetű elemzés kimutatta, hogy

évente a cikkek átlag 14,7%-ára nem történt hivatkozás. Évek múltával ez a szám csökken, a negyedik év végére egyetlen hosszabb tanulmány sem maradt idézetlenül, és mindössze egyetlen rövid közleményre nem hivatkoztak, így a 222 cikkből 0,45% maradt idézetlenül a vizsgált periódusban. Sem a szűkebb diszciplínák területe, sem a nagyobb tanulmányok, kisebb közlemények idézettsége nem mutatott statisztikailag jelentős eltérést.

Egyes szerzők megállapítása szerint a tudományos közlemények 10%-ára sohasem hivatkoznak és ha 5 évvel a megjelenés után még nem idézték azokat, akkor már nem is kerül sor rá. Ez a tanulmány a megállapítások érvényességét vizsgálja, különös tekintettel a vezető kémiai szakfolyóiratokra.

Jelen elemzés alapján megállapítható, hogy a komoly tudományos folyóiratok közleményeit idézik, de az általánosításhoz további vizsgálatok, más szakterületek folyóiratainak elemzése is szükséges.

Information Storage and Retrieval 10. k. 11/12. sz. 1974. p. 365–369./

Faragó Lászlóné

Információs terv a tájékoztatásban

A gyakorlati tájékoztatási tevékenységnek három komponense van: az információs igény, az információ kínálat és az információ kereslet. Ideális információnak azt tekintjük, ahol a tájékoztatási intézmény által szolgáltatott információk megfelelnek az információs igényeknek és kielégítik a felhasználók érdeklődését. Ezt döntően befolyásolják egyrészt az információs részleg munkatársainak az információs igényekre vonatkozó pontos ismeretei, másrészt maguk a felhasználók is.

1. Az információs igény

A VEB NARVA–BGW-ben (*Berliner Glühlampenwerk = Berlini Izzólámpa Művek*) összegyűjtötték az egyéni felhasználók és felhasználói csoportok igényeit az üzem valamennyi részéből. A fősúlyt a kutatást és fejlesztést végzőkre helyezték. Az információs igények összegyűjtése négy szakaszban történt.

Az előzetes kutatás fázisában az egységes módszert és az egzakt lebonyolítási tervet dolgozták ki. Ezután az információs igények összegyűjtését és az így nyert eredmények értékelését az információs és dokumentációs részleg szak-tájékoztatói csoportjának munkatársai végezték el, a szakterületüknek megfelelő munkamegosztás szerint.

A tájékoztatási terv elkészítésére a második munkamenetben került sor.

A harmadik munkafázisban – az összegyűjtött információs igények alapján – megállapították a megfelelő információs szolgáltatások szerkezetét, tartalmát és terjedelmét.

Az utolsó fázishoz a tájékoztatási terv esetleges módosítása, javítása és az igényváltozásoknak megfelelő átalakítása tartozott.

Az információs igények összegyűjtése a következő módszerek szerint történik:

dokumentumok feltárása (tervmódszer) aminek keretében főként az alábbi dokumentumokat elemzik:

tudományos és műszaki terv; újítási terv; racionalizálási koncepció; távlati tervek; prognózis dokumentumok; a kutatás és fejlesztés kooperációs viszonylatainak terve;

értekezletek adatainak értékelése, ahol a következő rendezvények anyagait veszik figyelembe:

a kutatási és fejlesztési témák feletti vitaülések; a kutatási és fejlesztési igazgatósági tanács ellenőrző- és munkaértekezletei; kollokviumok; termelési értekezletek.

kérdőíves interjú-módszer.

Az információs igények feltárásánál főként a kérdőívvel kombinált interjú-módszert alkalmazzák, mert az információ felhasználói általában eléggé kvalifikáltak ahhoz, hogy információs igényeiket felelősséggel meghatározzák.

Az interjúk során közvetlen kapcsolat alakul ki az információs részleg munkatársa és a felhasználó között. Ilyenkor a felhasználó felvilágosítást kaphat az információs részleg nyújtotta lehetőségekről éppúgy, mint a tájékoztatás korlátairól.

A kérdőíven a következő kérdések szerepelnek:

a felhasználó személyi adatai;
jelenlegi és várható munkafeladatai;
a kombináltban betöltött pozíciója;
bizottságokban, munkaközösségekben, vagy egyéb szakterületekben való részvétele;
információs igényeinek felsorolása;
tájékozódás a felhasználó szakirodalmi igényeiről (tájékoztatói magatartása);
információs szolgáltatásokra vonatkozó észrevételei és tájékoztatási tevékenység megjavítását célzó javaslatok.

2. Az információs-terv

Az információs igények feltárása és a felmérési eredmények felhasználása az információs terv elkészítésénél azonban nem egyszerű feladatot jelentett. Az